

Vuodesta 2003 lähtien kunta on hankkinut raakamaata seuraavasti:

Taajama	vuosi	yksikköhinta	pinta-ala
Ryttylä	2003	1,5 €/ m2	3,154 ha
Monni	2005	0,5 €/m2	1,4 ha
Monni	2006	0,5 €/m2	1,53 ha
Hikiä, Karhi	2006	1,5 €/m2	18,27 ha
Oitti, Torhola	2007	1,0 €/m2	5,61 ha
Monni	2008	1,5 €/m2	16,45 ha

Hintatasoon on vaikuttanut alueen kaavoitusmahdollisuudet. Vapaa-alueista joita ei voida kaavoittaa rakennusalueiksi, ostohinta on alhaisempi.

2.3 Kunnan tonttivaranto ja sen riittävyys

Asuintontit

Hausjärven kunnalla on asuintonttitarjontaa Oitissa, Ryttylässä, Hikiässä /Karhissa. Monnissa kunnalla ei ole tällä hetkellä tonttitarjontaa.

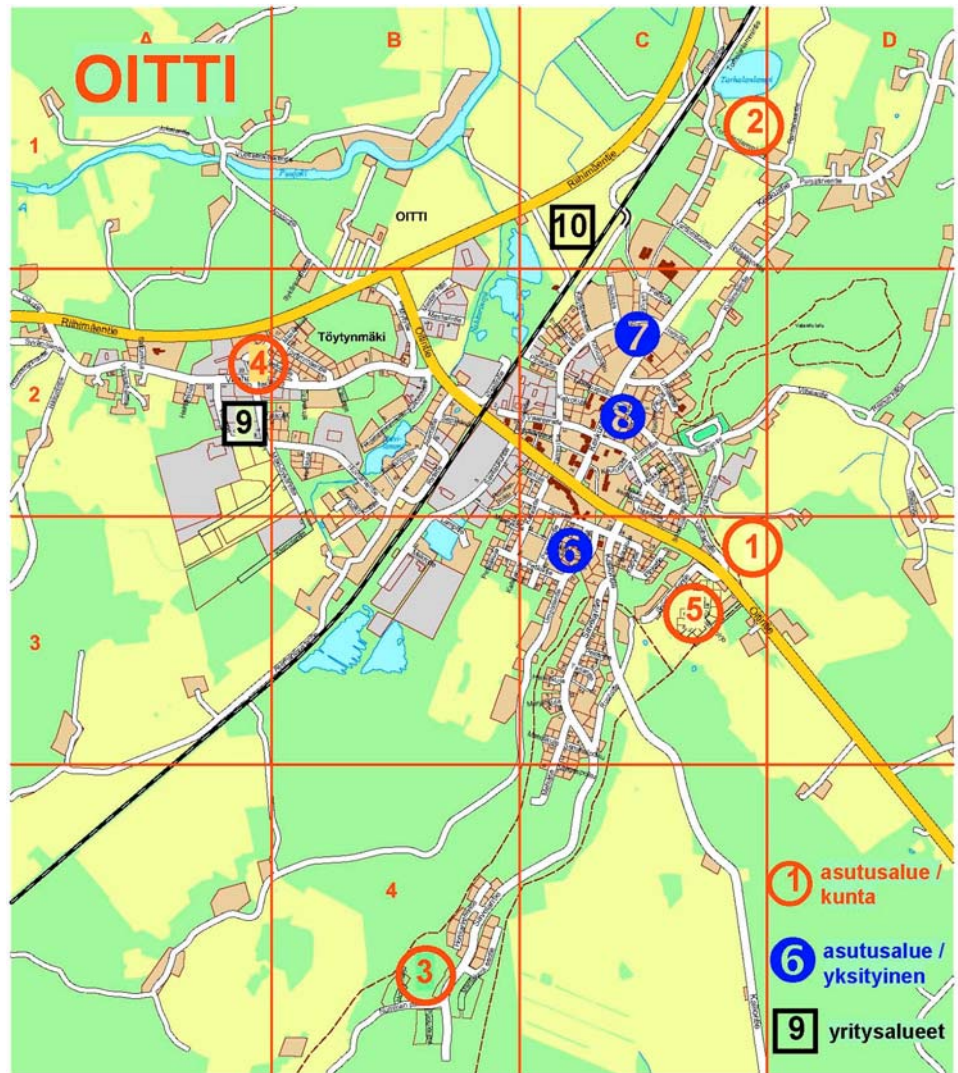
Tonttivarantoa ja sen tuomaa väestön määrän laskennallista kasvua on tarkasteltu taajamittain vuoteen 2015 saakka. Lisäksi on arvioitu, minkä verran tonttituotantoa tulee tarkastelujakson jälkeisille lähivuosille.

Yritys- ja teollisuustontit

Vapaita yritys- ja teollisuustontteja on Oitissa ja Ryttylässä. Monnissa kunnalla ei ole tonttitarjontaa. Yritystonttialueiden sijoittuminen on esitetty tonttivarantoa käsittelevissä kartoissa.

Tonttivaranto ja tulevat asemakaavoitettavat alueet tarjoavat seuraavasti kasvumahdollisuuksia taajamittain:

2.3.1 Oitti

Kohde n:o	Nimi	Tyyppi	Rakentamisvaihe	tontit kpl	asukasmäärä
OITTI					
1.	Manassenspelto	A	1 ja 2	35 tuleva (myöh.30)	100 (+90)
2.	Torholanlammi	A	2	20 tuleva	50
3.	Oitiharju	A	myynnissä osa 1 ja 2	15 + 10	40+30
4.	Töytynmäki	AR	1 myynnissä	3	50
5.	Selkäinmäki	AO / AR	2	16 + 4	70
6.	Paavolantie / Hakakuja	AR	1	3	45
7.	Kaaritien pää	AL / ALK	2	3	45
8.	Keskustie / Leppätie	AL/AK	1 ja 2	1+1	15+15
yht. 1vaihe					250
yht. 2 vaihe					300
yht.					550

Kohde n:o	Nimi	Tyyppi	Rakentamisvaihe	tontit kpl
OITTI yritysalueet				
9.	Valuntie	T	myynnissä	15
10.	Kt 54	T	1 ja 2 tuleva	10

Rakentamisvaihe, merkintöjen selvitys:

1 = toteutusajankohta vuoteen 2015 mennessä

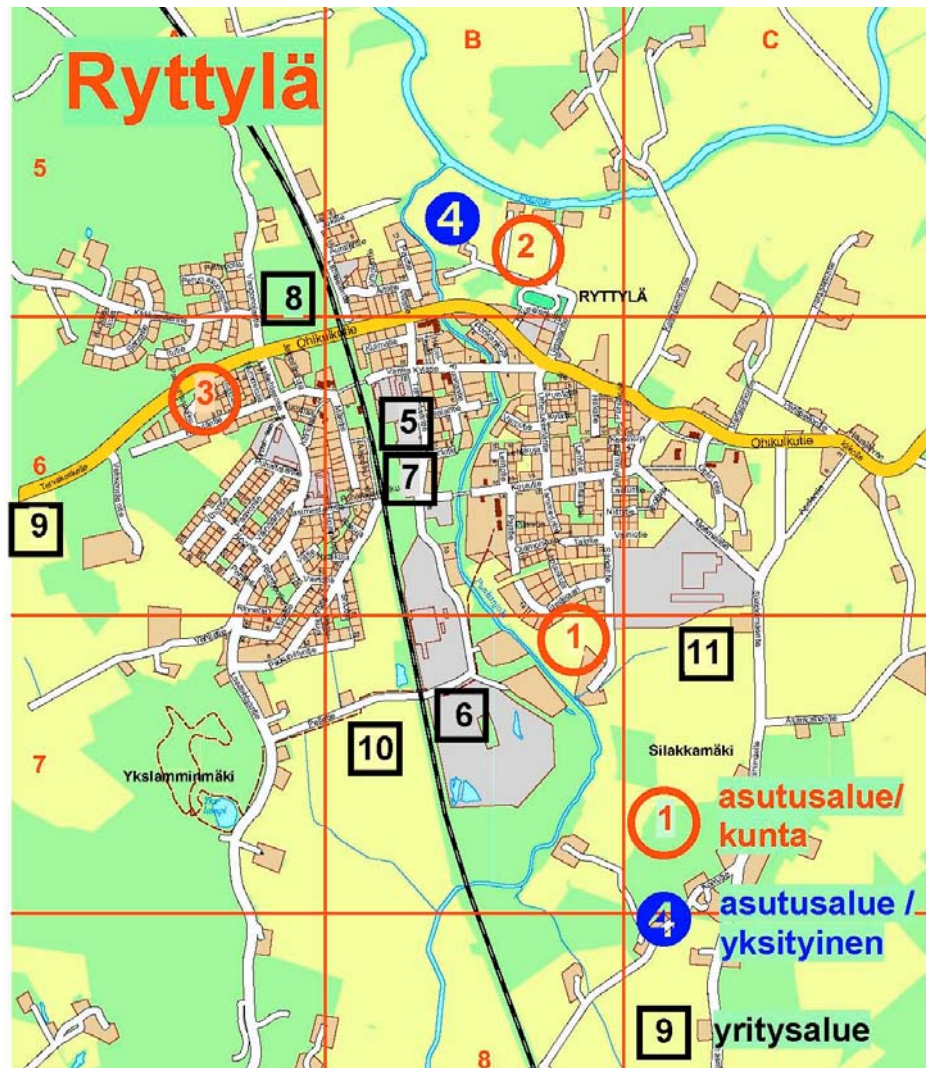
2 = vuoden 2015 jälkeen

Oitin alueen kaavallinen kapasiteetti vuoteen 2015 ulottuvalla tarkastelujaksolla yllä esitetyillä pientaloalueilla on n. 90 huoneistoa.

Vuoden 2015 jälkeisille vuosille on arvioitu n. 90 huoneistoa ja kaikki kohdealueet vaativat asemakaavan tai asemakaavan muutoksen laadintaa. Oitissa ei ole laskettu yksityisomistuksessa olevia asemakaavan mukaisia kerrostalotontteja, koska kohdealueet ovat pääosin nykyisessä käyttötarkoituksessaan asuin- pientalo/ liikekäytössä.

2.3.2

Ryttylä

Kohde n:o	Nimi	Tyyppi	Rakentamisvaihe	tontit kpl	asukasmäärä
RYTTYLÄ					
1.	Eteläkaari	A	1 myynnissä	10 + 1AR	50
2.	Puujoen varsi	A	1 ja 2	25+2AR tuleva	65+20
3.	Ryttyläntie	AR	1 myynnissä	1	10
4.	Puujoen varsi, yksit.	A	2	20 tuleva	60
yht. 1 vaihe					125
yht. 2.vaihe					80
yht.					205

Kohde n:o	Nimi	Tyyppi	Rakentamisvaihe	tontit kpl
RYTTYLÄ yritysalueet				
5.	Tiilitehtaantie	T	1 ja 2	2
6.	yksityisten	T	1 ja 2	3
7.	yksityisten	T	1 ja 2	1
8.	Vangonojantie	T	1 ja 2 tuleva	4
9.	yksityisten	T	1 ja 2 tuleva	4
10.	yksityisten	T	2 tuleva	4
11.	Silakkamäentie	T	1 ja 2 tuleva	4

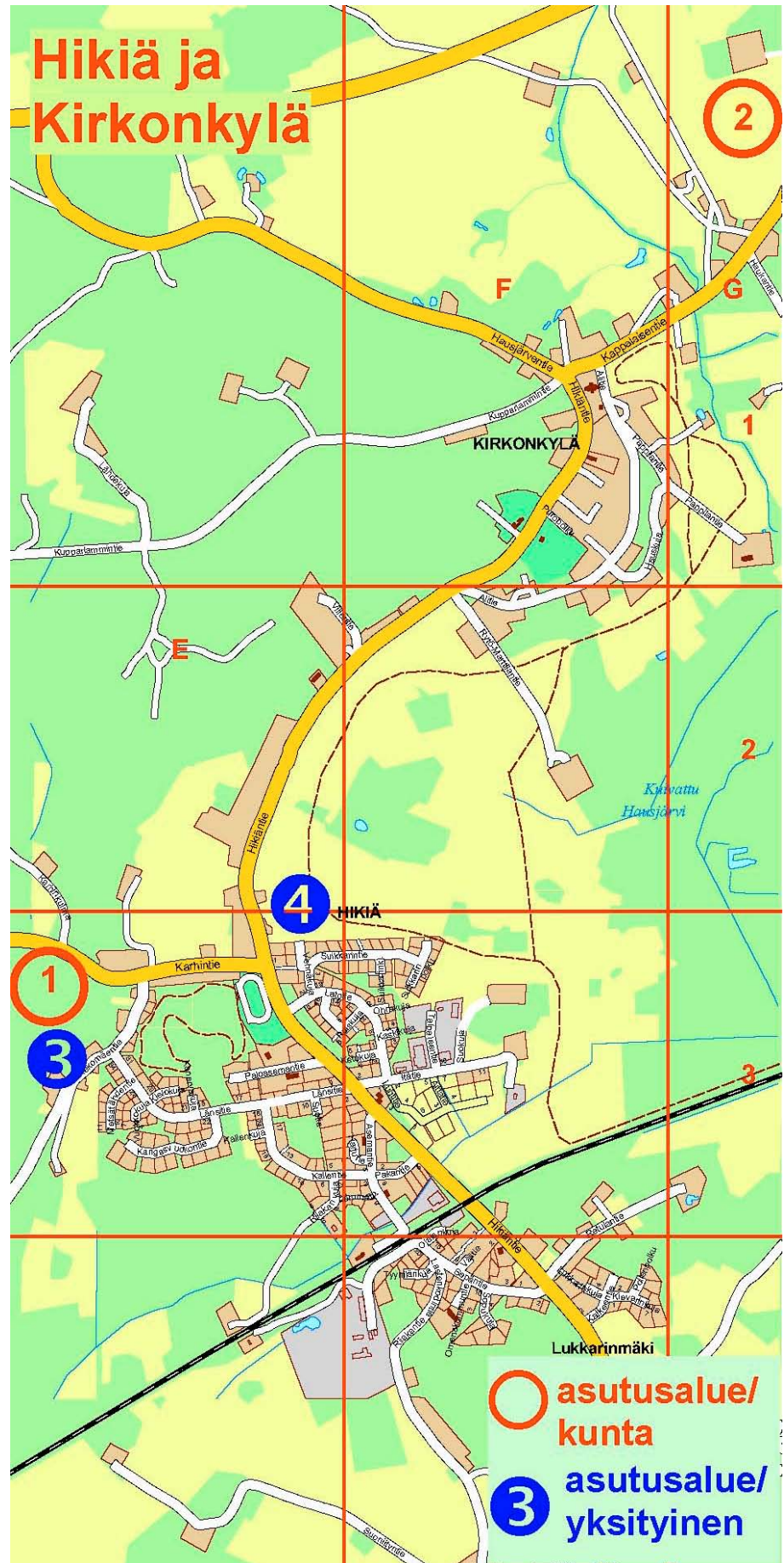
Rakentamisvaihe, merkintöjen selvitys:

1 = toteutusajankohta vuoteen 2015 mennessä

2 = vuoden 2015 jälkeen

Ryttylän kapasiteetti vuoteen 2015 ulottuvalla tarkastelujaksolla yllä esitetyillä pientaloalueilla on 45 huoneistoa ja pidemmän aikavälin jaksolla n. 35 huoneistoa. Molempien jaksosten aikavälin tonttitarjonta edellyttää uusien kasvusuuntien maanhankintaa ja asemakaavoitusta.

2.3.3 Hikiä

Kohde n:o	Nimi	Tyyppi	Rakentamisvaihe	tontit kpl	asukas- määrä
HIKIÄ					
1.	Jaakkolanharju	A	1 ja 2	15 + 4 AR/AP+19	90+50
2.	Kirkonkylä	AO	2	20	60
3.	Vehkalukonharju yksit.	AO	2	25 tuleva	75
4.	Suikkarinpellon jatke	A	2	15 tuleva	40
yht. 1 vaihe					90
yht. 2 vaihe					195
yht.					285

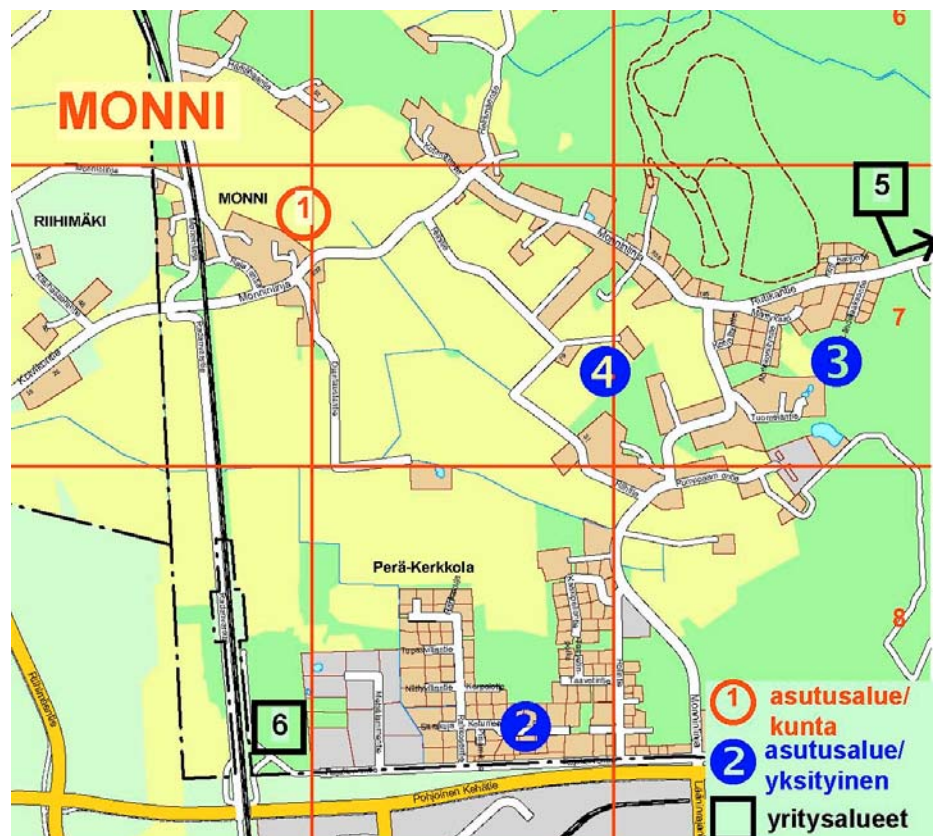
Rakentamisvaihe, merkintöjen selvitys:

1 = toteutusajankohta vuoteen 2015 mennessä

2 = vuoden 2015 jälkeen

Hikiän ja Karhin yhteenlaskettu kapasiteetti vuoteen 2015 ulottuvalla tarkastelujaksolla yllä esitetyillä pientaloalueilla on 33 huoneistoa ja pidemmän aikavälin jaksolla 59 huoneistoa. Kirkonkylän pidemmän aikavälin arvioitu tonttimäärä on 20 huoneistoa. Pidemmän aikavälin tonttitarjonta edellyttää uusin kasvusuuntien maanhankintaa ja asemakaavoitusta.

2.3.4 Monni

Kohde n:o	Nimi	Tyyppi	Rakentamisvaihe	tontit kpl	asukas- määrä
MONNI asutus					
1.	Laurinkaarre	A	1 ja 2	15 AP+ 21 AP tuleva	45+90
2.	Ketunlenkki	A	1	AO tuleva 5+ 2 AR rakent.	15+60
	Ketunlenkki	AR	2	1 AR	20
3.	Mäntykaaren eteläp.	AO	1 ja 2	10+10	25+25
4.	Monnin keskus	A	2	30	90
yht. 1 vaihe					145
yht. 2 vaihe					225
yht.					370

Kohde n:o	Nimi	Tyyppi	Rakentamisvaihe	tontit kpl
MONNI yritysalueet				
5.	yksityisten	T	1	2
6.	radanvarsi yksityisten	T	1 ja 2 tuleva	2

Rakentamisvaihe, merkintöjen selvitys:

1 = toteutusajankohta vuoteen 2015 mennessä

2 = vuoden 2015 jälkeen

Monnin kapasiteetti vuoteen 2015 on n. 52 huoneistoa, joka edellyttää osa-alueille asemakaavoitusta. Pidemmän aikavälin jaksolla mitoitus on 82 huoneistoa, joka edellyttää uusien kasvuuntien maanhankintaa ja asemakaavoitusta.

2.3.5 Rakennusluvitettujen huoneistojen lukumäärät

Kunnan rakennusvalvontaohjelmasta on koottu seuraavat tiedot vuosittaisista huoneisto- ja rakennuslukumääristä.

	Asuin- rakennus lkm		Liike-, tuotanto- tai maa- ja metsä- talousrakennus lkm		Rivitalo lkm	Kerros- talo lkm	Vapaa- ajan rakennus lkm	Asuin- huoneis- toja yhteensä
	Asemakaava- alueella	Haja- asutusalueella	Asemakaava- alueella	Haja- asutusalueella				
1998	7	9	7	5	-	-	4	27
1999	8	24	1	12	2	-	7	45
2000	12	34	2	5	2	-	8	58
2001	6	11	2	10	1	-	2	31
2002	14	19	4	5	1	-	6	38
2003	19	13	3	6	2	-	1	46
2004	43	12	1	6	1	-	4	62
2005	47	22	5	7	4	-	4	106
2006	27	12	1	5	4	-	5	57
2007	30	8	8	8	2	-	-	48

2.4 Kunnan palvelut ja niiden kapasiteetti

2.4.1 Koulupalvelut

Koulujen oppilasennusteet on ryhmitelty päätaajamien mukaisesti. Vuodet 2009 – 2010 oppilasmäärät ovat tarkastelujakson korkeimmat. Luokkatilojen lisätarpeet kohdistuvat Monniin, mihin syksyllä 2009 tarvitaan ennusteiden mukaan kaksi lisäluokkatilaa. Lapsilisäys 0,2 lasta / ikäluokka / talo. Seuraavat arviot perustavat syksyn 2008 ennusteisiin. Ennusteita tarkistetaan vuosittain.

OITIN KOULU	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
YHT	218	221	207	202	193	193	184	173

RYTTYLÄN KOULU	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
YHT	189	190	199	209	210	213	209	172

HIKIÄN ALUE	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
YHT	195	220	221	206	197	194	189	166

MONNIN KOULU	2007-2008	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014	2014-2015
YHT	102	113	118	106	120	138	115	124

2.4.2 Päiväkotipalvelut

Päivähoitopaikkojen asiakasmäärätietojen mukaan ainoastaan Ryttylän kunnallisessa päivähoitossa on mitoituksen kapasiteettia jäljellä. Lisäksi eri yksiköiden kapasiteetit voivat merkittävästi vaihdella hoitolasten ikärakenteen muuttuessa. Seuraavat arviot perustavat syksyn 2008 ennusteisiin. Ennusteita tarkistetaan vuosittain.

	käytössä	kapa- siteetti
	30.9.2008	
KUNNALLINEN PÄIVÄHOITO		max
Päiväkodit		
Ryttylä	60	75
Oitti	71	75
Vartiomäentie	35	37
Hikiä	32	34
Riiakka	25	34
Monnin koulu	15	17
Perhepäivähoitajat		
Oitti (3)	14	13
Ryttylä (2)	9	9
Nyry (1)	5	4,5
Hikiä (2)	6	4,5
yhteensä	272	303
YKSITYINEN PÄIVÄHOITO		
Päiväkodit		
Onni	34	51
Hippiäinen	19	21
Seikkailunystävät	20	21
Ryhmäperhepäiväkodit		
Satumaa	13	12
Satumetsä	13	12
Perhepäivähoitajat		
Ryttylä (13)	46	58
Hikiä (3)	13	13
muissa kunnissa	12	
yhteensä	170	188
KOTIHOIDONTUKI	174	
joista kotihoitoavustusta saa	41	

2.5 Väestön kasvu ja tavoitteet

2.5.1 Kunnan strategia

Kunnan strategiassa v. 2008 vuotuisen asukasluvun kasvun tavoitteet ovat seuraavat:

- Hyvä taso: Väestön kasvu 0,6 – 1,0 %, (n. 52 - 86 asukasta), mikä on 2,7 henkilön keskimääräisellä ruokakuntakoolla 19 – 32 asuinhuoneistoa vuodessa.
- Tyydyttävä väestön kasvun taso: + 0,50 % tai > 1,0 %.

Kasvun tulisi tapahtua taajamittain tasapainoisesti.

2.5.2 Kunnan väestönkasvun arvio taajamittain

Tarkasteluajanjaksona vuosittainen väestön kasvun arvio on enintään 100 asukasta, mistä Oitin kasvu on noin 20 - 25 asukasta vuodessa, Ryttylän 25 asukasta/v, Hikiän 20 ja Monnin 20- 30/v. Yksityisten maanomistajien haja-asutusalueilta myymät uudisrakennuspaikat on sisällytetty edellä esitettyihin lukuihin. Ennusteita tarkistetaan mikäli yleinen kehitys antaa ai-
hetta.

3 MAAPOLITIIKAN HAASTEET

3.1 Lähitulevaisuuden maapolitiikan haasteet

Hausjärven kunnassa on neljä kasvavaa taajamaa, jotka jokainen vaativat tulevaisuutta ajatellen jatkuvaa maanhankintaa. Peruslähtökohta on, että kunta hankkii keskeisten kasvualueiden maan omistukseensa hyvissä ajoin ennen kaavoitusta. Maankäytöllä on myös edellytyksiä vaikuttaa kuntatalouden tasapainoisuuteen. Liian voimakkaalla väestönkasvulla luodaan pikaisia palvelujen lisäjärjestämistarpeita lisäinvestoinnein. Väestönkasvun tuleekin olla harkittua perustuen oikeassa suhteessa mm. koulu- ja päiväkotipalvelujen resursseihin ja laajentamismahdollisuuksiin. Kunnan kasvu tarvitsee asumisen ja yritystoiminnan tarpeisiin riittävästi kohtuuhintaisia tontteja. Kuntalaisten päivittäin tarvitsemat asuinpaikan lähipalvelut, kuten koulu ja päiväkotito, tulee voida järjestää kustannustehokkaasti. Hausjärven Oitin, Ryttylän ja Hikiän taajamissa kunta on kaavoittanut uusia asuin- ja yritysalueita kunnan omistamille maille. Kyseisten taajamien tonttien hintataso on vastannut kunnallistekniikan ja maanpohjan kuluja. Monnissa asemakaavoitusta on tehty sekä kunnan että yksityisten omistamille maille.

3.1.1 Oitti

Asuinalueiden kasvusuunta Oitissa on nykyisen taajaman itäosaan Manassenpellolle. Alue rajautuu voimassa olevan asemakaavan pientaloalueeseen. Oitin ala-aste ja keskustan palvelut sijaitsevat kohdealueen lähellä. Alue on liikenteellisesti hyvien kulkuyhteyksien varressa. Kohde rajoittuu nykyiseen kunnallistekniikkaan. Toinen kohde on Oitin koillisosassa sijaitseva Torholanlammen rantaan rajoittuva alue, joka sijoittuu Oitin yläasteen ja lukion sekä pelikenttien tuntumaan. Nykyisistä asuinalueista Oitiharjun kohde mahdollistaa asuinalueiden laajentamisen lähiympäristöön.

Oitin yritys- ja teollisuusalueen lisätarpeet ratkaistaan kaavoittamalla Kantatie 54:n ja rautatien varteen. Alue tukeutuu päätiieverkkoon ja on lähellä Oitin keskustan palveluja.

3.1.2 Ryttylä

Ryttylän nykyinen asuinpientalonttitarjonta sijoittuu koulu- ja päiväkotipalvelujen välittömään läheisyyteen. Tuleva kasvusuunta on keskustan palvelujen pohjoispuolella Puujoen varressa. Ryttylän teollisuus- ja yritystoiminnoille etsitään laajennusaluetta päätiestön varresta. Ryttylän länsipuolella Ohikulkutien varsi, kaakkoisosassa Silakkamäentien ja lounaisosassa Tiilitehtaantien radan läntinen osa-alue ovat päävaihtoehtot.

3.1.3 Hikiä

Hikiän kasvusuuntaan Karhiin on asemakaavoitettu uuden koulukeskuksen lähituntumaan asuinpientaloalue. Jaakkolanharjun eteläpuoli voisi mahdollistaa olemassa olevaa taajamarakennetta tiivistävän vähäisen laajennusalueen. Selvitettäviä uusia laajennussuuntia ovat Suikkarinpellon asuinalueen pohjoispuoli ja Kirkonkylässä Kappalaisentien Kirkonkylän kouluun rajoittuva peltoalue metsän reuna-alueineen.

Nykyinen teollisuusalue sijoittuu taajamarakenteen sisään pientaloalueen läheisyyteen. Sen laajentamismahdollisuudet ovat ympärillä oleva maankäyttö huomioiden hyvin rajalliset.

Hikiälle suunnataan palveluyritystoimintaa. Teollisuustoiminnot keskitetään Kuulojaan sekä Hausjärven muiden taajamien yritysalueiden yhteyteen.

3.1.4 Monni

Monnissa on edessä koulun tulevaisuuden kasvutarpeiden ja sijoittumispaikkojen vertailu. Taajaman kasvaessa tulee edelleen varautua päiväkotipalveluiden lisätarpeisiin. Alueen kunnallistekniikka vaatii uuden runkolinjan rakentamisen Hyvinkäältä. Monnin kasvu vaatii alueen päätieverkon rakentamisen. Monnin tasoliittymälle Hyvinkään pohjoiselle ohikulkutielle on saatu hyväksyntä, tosin toteuttamiskustannukset tulevat kunnan maksettavaksi. Osa-alueiden sisäinen kunnallistekniikan ja katuverkoston kustannukset tulevat edellä mainittujen kustannusten lisäksi. Investointien rahoittamiseksi kunnalla tulisi olla myös omassa tonttutuotannossa asuin-, yritys- ja teollisuusrakennuspaikkoja, joilla alueen kehittämisen vaativat kustannukset osaksi katettaisiin. Monnin osalta tuleekin selvittää, missä määrin maankäyttösopimus pohjalta uusia alueita voidaan kaavoittaa jolloin kunnallistekniikan, tiestön kustannukset ja osa julkisten palvelujen investoinneista sisällytetään maankäyttösopimuksiin.

3.1.5 Kuuloja

Kuulojassa kunta on kaavoittanut yritysalueita yksityisten maille. Tämä johtuu siitä, että yritykset omistavat kyseiset kohdealueet, joihin kaavoitustarve myös kohdistuu. Tällöin maanomistaja vastaa omalla kustannuksellaan kaavoituksesta ja verkostojen rakentamisesta aiheutuvista kuluista.

4 MAAPOLITIIKKA

4.1 Maapoliittisen ohjelman linjaus

Hausjärven kunnan maapoliittisen ohjelman linjaus on seuraava:

- kunnan tavoitteena on järjestää asukkaiden ja yritysten tarpeita vastaavasti rakennuspaikkoja lähipalveluineen (päiväkoti, esiopetus, koulu, kirjasto, nuorison ja vanhusien lähipalvelut)
- Maankäytösopimuksia käytetään tapauskohtaisen harkinnan perusteella.
- Kunnalla on käytettävissä lainsäädännön mukaiset keinot, jotka on selostettu jäljempänä.
- Uusia asuinalueita muodostetaan vain kaavoituksella.
- Haja-asutusrakentamista säätelee maankäyttö- ja rakennuslaki ja ohjaa Hausjärven kunnan rakennusjärjestys.

4.2 Maankäytösopimus

4.2.1 Maankäytösopimusmenettelyn periaatteet

Yksityisen maan merkittävän kaavoittamisen maankäytösopimuksin tulee perustua tapauskohtaisiin kattaviin kaavataloudellisiin selvityksiin ja palvelutuotannon kokonaisvaikutuksia koskeviin selvityksiin.

MRL 91 a §:n mukaan maanomistajalla on velvollisuus osallistua yhdyskuntarakentamisen kustannuksiin.

”Asemakaavoitettavan alueen maanomistajalla, jolle asemakaavasta aiheutuu merkittävää hyötyä, on velvollisuus osallistua kunnalle yhdyskuntarakentamisesta aiheutuviin kustannuksiin siten kuin jäljempänä säädetään. Kustannuksiin osallistumisesta on pyrittävä sopimaan maanomistajan kanssa. Edellä 1 momentissa tarkoitetun velvollisuuden täyttämässä on maanomistajia kohdeltava yhdenvertaisesti.”

4.2.2 Hausjärven kunnan maankäyttösopimuksen soveltamisen periaatteet

Tapauskohtaisesti voidaan erityisistä syistä harkita asemakaavoitusta maankäyttösopimuksen pohjalta seuraavasti:

- **Kohde on enintään puolet yksityisen maanomistajan tilojen pinta-alasta ja samassa yhteydessä kunnalla on halutessaan oikeus ostaa vähintään vastaavan suuruisen raakamaaksi soveltuva alue.**
- Yksityisten maiden tulee tarkoituksenmukaisesti liittyä rakennettuun tai rakentuvaan taajama-alueeseen.
- Taajamassa tulee olla myös kapasiteettia järjestää mm. koulu- ja päiväkotipalvelut.

Menettely tasapuolistaa yksityisten maiden kaavoituskäytännön eikä vaikeuta kunnan raakamaan hankintaa.

Sopimusmenettely

Maankäyttösopimusmenettelyllä edistetään yksityisten maiden käyttöönottoa. Kaavoitettaessa yksityisten maita, lähtökohtana sopimuksessa on että kunta saa sopimusalueen kadut ja yleiset alueet (puistot ym. viheralueet) omistukseensa ja maanomistaja maksaa kaavoituksen ja kunnallistekniikan kustannukset sekä kaavahankkeelle jyvitetyn osuuden laajemman alueen yhdyskuntarakentamisen tai palvelurakentamisen kustannuksista vastineena kunnalle tulevista kuluista.

4.3 Maanhankinta

4.3.1 Vapaaehtoinen kauppa

Kunnan maapolitiikan peruseriaatteena on hankkia riittävästi maa-alueita kaikkien taajamien kasvusuunnilta silloin kun siihen vapaaehtoisin kaupun on mahdollisuuksia. Tarvittavat maa-alueet hankitaan ennen alueen asemakaavoitusta. Lainsäädännön tuomien säädösten, mm. sopimukset, lunastus ja etuosto-oikeus, mahdollisuudet tiedostetaan ja niitä voidaan ottaa käyttöön tarpeen vaatiessa.

4.3.2 Etuosto-oikeus

Kunnalla on etuosto-oikeus kunnassa sijaitsevan kiinteistön kaupassa, millä tarkoitetaan kunnan oikeutta saada myyty kiinteistö omistukseensa myyjän ja ostajan sopimalla kauppahinnalla. Etuosto-oikeus perustuu Etuostolakiin (608/77).

4.3.3 Lunastus

Kunnalla on mahdollisuus lunastaa maa-alueita yleisen tarpeen vaatiessa, mikäli aluetta ei voida vapaaehtoisin kaupoin saada. Lunastuksessa maanomistajalle suoritetaan täysi käyvän hinnan mukainen korvaus lunastettavasta alueesta.

Ensimmäisen asemakaavan mukaiseen katualueeseen liittyy ilmaislouutusvelvollisuus, josta on säädetty Maankäyttö- ja rakennuslaissa.

4.4 Tonttien luovutus

4.4.1 Myynti ja hinnoittelu

Tontit luovutetaan Hausjärvellä ensisijaisesti myymällä. Asemakaavan mukaisten tonttien hinnoittelusta päättää valtuusto.

4.4.2 Vuokraus

Tonttien vuokrauksesta tehdään tapauskohtaisesti erillinen päätös.

4.5 Muut kehittämistoimenpiteet

Kaavataloudelliset tarkastelut

Taajamien kasvusuuntia vertailtaessa kiinnitetään erityistä huomioita kaavataloudellisiin tekijöihin. Lähtökohtana on rakentamisesta aiheutuvien kustannusten vertailu mm. kunnallisteknisten ja liikenteen verkoston osalta. Kasvualueiden vertailussa tutkitaan kunnallisten palvelujen saatavuus.

4.6 Maapoliittisen ohjelman voimaantulo

Maapoliittinen ohjelma tulee voimaan, kun kunnanvaltuusto on sen hyväksynyt. Hausjärven maapoliittinen ohjelma ulottuu vuoteen 2015 saakka, kunnes valtuusto on hyväksynyt uuden ohjelman. Kunnanvaltuusto voi tarkistaa ohjelmaa aiemmin, mikäli yleinen kehitys antaa siihen tarvetta.